

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL MEDICININĖS APŽIŪROS NEBLAIVUMUI (GIRTUMUI) AR APSVAIGIMUI NUO PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ NUSTATYTI ATLIKIMO IR BENDROS ASMENS BŪKLĖS ĮVERTINIMO METODIKŲ PATVIRTINIMO

2006 m. birželio 20 d. Nr. V-505

Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 452 „Dėl Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [56-2000](#)) 2 punktą, t v i r t i n u pridedamas:

1. Medicininės apžiūros neblaivumui (girtumui) ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti atlikimo metodiką.
2. Bendros asmens būklės įvertinimo metodiką.

L. E. SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO PAREIGAS

ŽILVINAS PADAIGA

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos

l. e. vidaus reikalų ministro pareigas

Gintaras Furmanavičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2006 m. birželio 20 d. įsakymu
Nr. V-505

MEDICININĖS APŽIŪROS NEBLAIVUMUI (GIRTUMUI) AR APSVAIGIMUI NUO PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ NUSTATYTI ATLIKIMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Medicininės apžiūros neblaivumui (girtumui) ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti atlikimo metodika reglamentuoja transporto priemonių vairuotojų, tarp jų ir darbuotojų, vairuojančių juridinių asmenų transporto priemones, bei kitų asmenų, įtariamų neblaivumu (girtumu) ar apsvaigimu, patikrinimą asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

II. MEDICININĖ APŽIŪRA ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE

2. Medicininę apžiūrą sudaro:

- 2.1. bendras asmens būklės vertinimas (išskyrus šio įsakymo 16 punkte numatytus atvejus);
- 2.2. tiriamųjų medžiagų paėmimas;
- 2.3. tiriamųjų medžiagų ištyrimas;
- 2.4. išvados formulavimas (išskyrus šio įsakymo 16 punkte numatytus atvejus).

3. Medicininė apžiūra atliekama:

3.1. asmenims, pristatytiems arba atvykusiems į asmens sveikatos priežiūros įstaigą (toliau vadinama – ASPĮ) policijos, ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūros, teismo, darbdavio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų įgaliotų subjektų siuntimu;

3.2. asmenims, kurie patys kreipėsi į ASPĮ, prašydami atlikti medicininę apžiūrą.

4. Medicininę apžiūrą atlieka:

4.1. bendrą asmens būklės vertinimą – šeimos gydytojai, gydytojai psichiatrai arba kitų profesinių kvalifikacijų gydytojai, specialiai pasirengę ir gavę tai patvirtinantį dokumentą (toliau vadinami – gydytojai);

4.2. tiriamųjų medžiagų paėmimą – slaugytojai arba klinikos laborantai ASPĮ vadovo nustatyta tvarka;

4.3. tiriamųjų medžiagų ištyrimą – Mykolo Romerio universiteto Teismo medicinos instituto toksikologijos laboratorijos (toliau vadinama – toksikologijos laboratorija) teismo medicinos ekspertai.

5. Bendras asmens būklės vertinimas pradedamas ne vėliau kaip per 1 valandą nuo asmens atvykimo į ASPĮ.

6. Gydytojas, vertindamas bendrą asmens būklę (išvaizdą, odą, gleivines, kvėpavimo dažnį ir pobūdį, širdies susitraukimų dažnį, arterinį kraujospūdį, eisena, stovėseną, judesių tikslumą, vokų, liežuvio ir pirštų virpėjimą, vyzdžius bei kt.), užpildo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [103-2972](#); 2001, Nr. [31-1042](#)) patvirtintą formą Nr. 155-1/a „Medicininės apžiūros neblaivumui, girtumui ir apsvaigimui nustatyti aktas“ (toliau vadinama – medicininės apžiūros aktas), išskyrus skiltis „Tyrimo rezultatas“, „Išvada“ ir „Tiriamąjo įrašas ranka apie susipažinimą su išvada, sutikimas/nesutikimas su išvada“.

7. Alkoholio koncentracija kraujyje ir kitose biologinėse terpėse žymima promilėmis (‰), nurodant du skaičius po kablelio. Promilė – tai alkoholio kiekis 1000 g biologinės terpės, gramais.

8. Tiriamųjų medžiagų (kraujo ir/ar šlapimo) paėmimas alkoholio kiekiui nustatyti:

8.1. Atsakingas slaugytojas arba klinikos laborantas asmeniui, atvykus į ASPĮ, prieš gydytojo vertinimą (išskyrus šio įsakymo 16 punkte numatytus atvejus) gydytojo nurodymu paima kraujo ir/ar šlapimo.

8.2. Į vakuuminį mėgintuvėlį su antikoagulianto mišiniu (heparinu arba natrio citratu) iš dilbio venos imama ne mažiau kaip 5 ml kraujo. Dūrio vietai dezinfekuoti turi būti naudojamos alkoholio ar kitų lakiųjų organinių medžiagų neturinčios priemonės. Nuo 2007 m. sausio 1 d. kraujas turi būti imamas į vakuuminį mėgintuvėlį su antikoagulianto (kalio oksalato) ir konservanto (natrio fluorido) mišiniu. Naudojamas vakuuminis mėgintuvėlis, skirtas alkoholio kiekiui kraujyje pagal ISO 6710: 1995 nustatyti. Jis turi būti pripildytas, kaip nurodyta gamintojo etiketėje. Tyrimui reikalingas vienalytis skystas kraujo, antikoagulianto ir konservanto mišinys, todėl, paėmus kraujo, mėgintuvėlis 6–8 kartus atsargiai apverčiamas, bet nekratomas.

8.3. Šlapimo imama ne mažiau kaip 5 ml į vakuuminį mėgintuvėlį be priedų.

8.4. Vakuuminis mėgintuvėlis su krauju ar šlapimu turi būti užantspauduojamas. Ant jo gamintojo etiketės turi būti nurodytas tiriamo asmens vardas, pavardė, tikslus kraujo ir/ar šlapimo paėmimo laikas: data, laikas minučių tikslumu.

8.5. Užantspauduotas vakuuminis mėgintuvėlis dedamas į voką, kuris užklijuojamas ir pažymimas gydymo įstaigos spaudu taip, kad voko nebūtų galima atidaryti jo nepažeidus. Ant voko užrašomas tiriamojo vardas, pavardė ir tiriamosios medžiagos rūšis.

8.6. Tiriamosios medžiagos pateikiamos toksikologijos laboratorijai. Jei nėra galimybės tiriamąją medžiagą iš karto pristatyti į laboratoriją, ji turi būti saugoma šaldytuve.

8.7. Siųsdamas tiriamąsias medžiagas į toksikologijos laboratoriją, gydytojas užpildo du Biologinės terpės siuntimo egzempliorius, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ (formą Nr. 179-2/a).

8.8. Siuntimą pasirašo gydytojas ir slaugytojas (klinikos laborantas). Kai tiriamasis pristatomas policijos arba kito įgalioto pareigūno, siuntimą pasirašo ir šis pareigūnas.

8.9. Tiriamosios medžiagos, siunčiančiosios ASPĮ arba policijos transportu į toksikologijos laboratoriją, pristatomos ne vėliau kaip per dvi darbo dienas po jų paėmimo.

8.10. Pristačius tiriamąsias medžiagas į toksikologijos laboratoriją, antrajame siuntimo egzemplioriuje pasirašo atsakingas toksikologijos laboratorijos darbuotojas, priėmęs medžiagas, nurodydamas savo vardą ir pavardę, tikslią tiriamųjų medžiagų priėmimo datą, laiką minučių tikslumu. Pasirašytas siuntimo egzempliorius gražinamas ASPĮ atstovui.

9. Tiriamųjų medžiagų (kraujo ir/ar šlapimo) tyrimas alkoholio kiekiui nustatyti:

9.1. Alkoholio kiekis kraujyje ir šlapime nustatomas dujų chromatografijos metodu. Kiti alkoholio kiekio kraujyje ir šlapime nustatymo metodai gali būti tik pagalbiniai.

9.2. Tyrimo išvada siuntusiai ASPĮ pateikiama nedelsiant, atlikus tyrimą, bet ne vėliau kaip per dvi darbo dienas.

10. Tiriamųjų medžiagų (kraujo ir/ar šlapimo) paėmimas ir ištyrimas psichiką veikiančių medžiagų (narkotinių priemonių, psichotropinių ir kitų svaigiųjų medžiagų) kiekiui nustatyti:

10.1 Tyrimui imama ne mažiau kaip 50 ml šlapimo, jei neaišku, kokių psichiką veikiančių medžiagų asmuo vartojo – ne mažiau kaip 100 ml, ir ne mažiau kaip 10 ml kraujo. Mėginiai imami į indelius be jokių priedų. Siekiant nustatyti, ar asmuo vartojo narkotines medžiagas, būtina paimti šlapimo.

10.2. Tiriamosios medžiagos paimama ir toksikologijos laboratorijai pateikiama taip pat, kaip ir nustatant alkoholio kiekį.

10.3. Psichiką veikiančių medžiagų kraujyje ir/ar šlapime kiekis nustatomas įvairiais cheminės analizės metodais – dujų chromatografijos, skysčių chromatografijos, masių spektrometrijos, plonasluoksnės chromatografijos ir kitais identifikuojančiais specifinę medžiagą ir atmetančiais klaidingai „teigiamus“ pirminio tyrimo rezultatus.

10.4. Greitos tyrimo priemonės (testai) gali būti taikomos tik kaip pradinis metodas. Tyrimo rezultatams patvirtinti būtina taikyti 10.3 punkte nurodytus metodus. Teigiami rezultatai, gauti atliekant imuninę analizę, taip pat turi būti patvirtinti 10.3 punkte nurodytais tyrimo metodais.

10.5. Psichiką veikiančių medžiagų vartojimui patvirtinti būtina tiriamąją medžiagą iš to paties mėginio iširti mažiausiai dviem skirtingais 10.3 punkte nurodytais metodais.

10.6. Psichiką veikiančių medžiagų tyrimo išvada siuntusiai įstaigai pateikiama ne vėliau

kaip per dvi darbo dienas po tyrimo atlikimo.

11. Išvados formulavimas:

11.1. Gavęs atsakymą iš toksikologijos laboratorijos, gydytojas užpildo Medicininės apžiūros akto skiltis „Tyrimo rezultatas“ ir „Išvada“.

11.2. Skiltyje „Tyrimo rezultatas“ įrašomi konkretūs laboratorinių tyrimų duomenys.

11.3. Skiltyje „Išvada“ nurodoma asmuo blaivus/neblaivus, apsvaigęs/neapsvaigęs, vartojęs/nevartojęs. Jei išvadoje teigiama vartojęs, nurodoma kokių medžiagų.

11.4. Nustačius neblaivumą, nurodomas laipsnis:

11.4.1. lengvas (alkoholio koncentracija kraujyje nuo 0,41 promilės iki 1,5 promilės);

11.4.2. vidutinis (alkoholio koncentracija kraujyje nuo 1,51 promilės iki 2,5 promilės);

11.4.3. sunkus (alkoholio koncentracija kraujyje viršija 2,5 promilės);

11.4.4. kita išvada, jei įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta kitaip.

III. MEDICININĖS APŽIŪROS AKTO REGISTRAVIMAS, SAUGOJIMAS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE BEI IŠDAVIMAS

12. Medicininės apžiūros aktas tvirtinamas gydytojo parašu ir asmeniniu spaudu. Medicininės apžiūros aktas turi turėti numerį, būti patvirtintas ASPĮ antspaudu, jame negali būti trumpinimų ir braukymų.

13. Medicininės apžiūros aktas pildomas dviem arba trimis egzemplioriais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452 „Dėl Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [56-2000](#)) nustatyta tvarka:

13.1. kai asmuo į ASPĮ atvyksta pats arba pristatomas pareigūnų įstaigos siuntimu, vienas egzempliorius pateikiamas siuntusiai įstaigai, kitas kartu su siuntimu lieka ASPĮ, trečiasis atiduodamas asmeniui, kurio medicininė apžiūra buvo atliekama;

13.2. kai asmuo į ASPĮ kreipiasi savo iniciatyva, vienas egzempliorius atiduodamas asmeniui, kitas – lieka ASPĮ.

14. Medicininės apžiūros aktas siuntusių įstaigų atstovams arba asmenims, kurių medicininė apžiūra buvo atlikta, išduodamas tik užpildytas. Asmuo, kurio medicininė apžiūra atlikta, su išvada supažindinamas pasirašytinai pagal skiltyje „Tiriamąjį įrašą“ ranka apie susipažinimą su išvada, sutikimas/nesutikimas su išvada“ nurodytus davinius. Jeigu tiriamasis atsisako, tai pažymima akte ir patvirtinama dviejų liudytojų parašais.

15. Kiekvienas medicininės apžiūros atvejis ASPĮ registruojamas specialiaame žurnale. Žurnalo lapai turi būti sunumeruoti, įrišti ir paženklinti ASPĮ antspaudu. Žurnale įrašomas eilės numeris, tiriamojo vardas, pavardė, gimimo metai, gyvenamoji vieta, darbovietė, pareigos, turimo asmens dokumento numeris, jei asmuo turi siuntimą, – kas, kada ir kodėl siuntė išsitiirti, pareigūno vardas, pavardė, pareigos (asmens pažymėjimo numeris), taip pat siuntimo data ir laikas minučių tikslumu, medicininės apžiūros data ir laikas minučių tikslumu, išvada ir gydytojo parašas.

16. Kai tiriamojo sveikatos būklė yra sunki dėl patirtų sužalojimų ar kitų priežasčių, bendras asmens būklės vertinimas neatliekamas, paimamas ir ištiriamas tiriamojo kraujas ir/ar šlapimas, o gautas toksikologijos laboratorijos atsakymas arba jo kopija pateikiamas siuntusiai įstaigai.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2006 m. birželio 20 d. įsakymu
Nr. V-505

BENDROS ASMENS BŪKLĖS ĮVERTINIMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendros asmens būklės įvertinimo metodika – procedūra, nurodanti atliekamų veiksmų eigą, siekiant nustatyti, transporto priemonės vairuojantys asmenys blaivūs/neblaivūs (girti), neapsvaigę/apsvaigę.

II. ASMENS BŪKLĖS VERTINIMAS

2. Požymiai, kuriems esant galima įtarti, kad asmuo yra neblaivus ir/ar apsvaigęs:

2.1. iš burnos sklindantis alkoholio kvapas;

2.2. neadekvati elgsena;

2.3. nerišli kalba;

2.4. nekoordinuoti judesiai.

3. Esant 2 punkte nurodytiems požymiams, vertinama bendra asmens būklė (išskyrus atvejus, kai teisės aktai nustato kitaip arba to neįmanoma atlikti dėl vairuojančiojo sveikatos būklės):

3.1. ar gali eiti tiesia linija – „pėda po pėdos“;

3.2. ar stovėdamas gali pirštu pataikyti į nosies galą (atsimerkęs ir užsimerkęs).

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

4. Esant pagrįstiems įtarimams, kad transporto priemonės vairuotojas yra neblaivus ar apsvaigęs, jo patikrinimas tęsiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452 „Dėl Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [56-2000](#)) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
